

94.4 12pe

ACTA
REG. SCIENT. UNIVERSITATIS HUNG. BUDAPESTINENSIS.

ANNI MDCCCXCII—XCIII.

FASCICULUS I.

I.—II.

BESZÉDEK

MELYEK

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

1892
MDCCCXCII—XCIII. TANÉVI

RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK

BEIKTATÁSOK

SZEPTEMBER 15-én TARTATTAK.

III.

TANÉV-MEGNYITÓ BESZÉD.

BUDAPESTEN,

NYOMATOTT A MAGYAR KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1892.

9f.4

A C T A
REG. SCIENT. UNIVERSITATIS HUNG. BUDAPESTINENSIS.

ANNI MDCCCXCII—XCIII.

— FASCICULUS I. —

I.—II.

BESZÉDEK

MELYEK

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

MDCCCXCI—XCII. TANÉVI

RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK

BEIKTATÁSAKOR

SZEPTEMBER 15. TARTATTAK.

III.

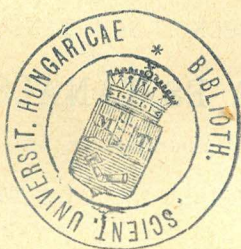
TANÉV-MEGNYITÓ BESZÉD.

— 43 —
BUDAPESTEN,

NYOMATOTT A MAGYAR KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1892.

AZ EGYETEM TÖRTÉNETE.

MDCCCXCI—XCII-ben.

BESZÉD

MELYLYEL

BÁRÓ EÖTVÖS LORÁND

SZ. MM. ÉS BÖLCÉSZETDOCTOR, A MAGYAR FÖRENDEK HÁZÁNAK TAGJA, A M. TUD. AKADEMIA ELNÖKE, A FELSŐBB TERMÉSZETTAN NYILV. RENDES TANÁRA ÉS A TERMÉSZETTANI INTÉZET ÉS GYŰJTEMÉNYTÁR IGAZGATÓJA; AZ ORSZ. KÖZOKTATÁSÜGYI TANÁCS ÉS A KÖZÉPISKOLÁK TANÁRVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG TAGJA, A KIR. MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT ALELNÖKE, A KIR. TUD. EGYETEM E. I. RECTORA.

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

IGAZGATÁSÁRÓL LELEPETT.

Tisztelt gyülekezet!

E mai ünnepen, egy új egyetemi év kezdetének ünnepén, én s velem együtt lelépő tisztársaim a múltat képviseljük. Csak arra vonatkozhat néhány szavam.

Csendes év volt az elmúlt.

Az események, melyeket annak folyamából az egyetem történetirója majdan feljegyezni fog s melyekről jelentésem itt alant következik, alig válnak ki a mindennapiak egyformaságából.

Csendes év volt, de a szakadatlan munkáság éve.

Csendes év s azért mégis emlékezetes, nemcsak nekem, ki annak lefolyása alatt mint rector hivatalbeli szolgálattal leróhattam valami keveset azon hála adójából, melylyel egyetemünknek bőkezű adományaiért mint tanár tartozom, de emlékezetes valamennyiünknek, kik nem feledhetjük, hogy ez az év felséges Uralkodónknak Magyarország királyává koronáztatása s alkotmányos szabadságunk helyreállítása óta a huszonötödik ország-szerte ünnepelt év volt.

Politikai események nem sokban változtatják meg az egyetem életének rendjét, olyan kérdések, melyek egy nemzet hivatott és nem hivatott poli-

tikusait minduntalan izgalomba hozzák és pártokba csoportosítják, nem zavarják meg, nem szabad hogy megzavarják az egyetem tudományos munkásságát. Az egyetem nem kormánypárti, nem is ellenzéki.

Maga az a nagy átalakulás is, mely államunkat huszonöt évvel ezelőtt helyreállította, majdnem érintetlenül hagyta ez egyetem szervezetét. Tudományt hirdetett azelőtt, ugyanazt a tudományt, majdnem ugyanazon eszközökkel hirdette azután is. Ha átkutatjuk egyetemünknek azon korszakra vonatkozó irományait úgy az előadások jegyzékében, a tanárokról és a tanulókról szóló kimutatásokban, a tanulmányi és vizsgálati szabályzatokban, alig találunk valamit, a mi egy új korszak kezdetét jelezné.

Pedig igazán felderült már akkor az új korszak hajnala, öregebbjeink a tanári székekben, mi fiatalabbak a tanulók padsoraiban egyaránt éreztük felkelő napjának éltető melegét. Zavartalanul folyt ugyan tovább a munka, a feladat maradt a régi, csak a mi kedvünk lett nagyobb azt teljesíteni. Az egyetem, mely immár a magyar állam szolgálatába lépett, a magyar lobogót tűzhette homlokzatára, s tudományos munkásságával hazafiasság czél felé törekedhetett. A theologia, a római jog, a boncztan, a matematika és mind a többi egyszerre szebbnek, tudásra méltóbbnak látszott mindannyiunknak, mert segélyükkel ezentúl a magyar királynak, a magyar hazának reméltünk szolgálatot tehetni.

Emlékezetes azért nekünk az elmúlt év, melyben a mikor az egész nemzettel együtt

rebegettük hálaimánkat a Mindenhatónak azon végtelen jószágáért, melylyel a magyarnak újra királyt, dicső magyar királyt adott, egyszersmind új lelkesedést meríthettünk az egy negyedszázaddal azelőtt történtek emlékeiből.

Más, a politikai élettel szorosabban egybe-
forrt testületek a koronázás évforduló napján szerveztük gyökeres reformjáról emlékezhettek meg, nekünk e nap változatlan tudományos foglalkozásunk közben a hazafias felbuzdulásnak emlékünnepe volt.

E felbuzdulást ne kövesse soha lankadás. Legyünk büszkék, legyünk boldogok annak tudatában, hogy a magyar király, a magyar hazafiainak adhatunk tudományt — mennél több tudományt.

A jövő iránt teljes bizalommal lépek le a rektori székről, hiszen oly férfiúnak adom át tisztemet a ki erős hazafiságában, erős tudományában és erős hitében.

Fogadja tőlem a régi lánczot, mely már annyi lelkes elődünk keblét díszítette, mint a hazafias és tudományos felbuzdulásnak jelvényét.

*

Az 189^{1/2}. tanév befejeződvén, azon kiválóbb események, melyek ez alatt egyetemünkön előfordultak, a következőkben foglalhatók össze:

Előadások.

Egyetemünk mind négy karában előadatott összesen 639 tantárgy, és pedig az I. félévben 320, a II. félévben 319. Előadattak pedig mindezen

tantárgyak összesen 78 nyilvános rendes, 24 nyilvános rendkívüli és 75 magán, 6 helyettes tanár és 4 tanító által.

Ezen tantárgyak és tanerők pedig a karok szerint a következőleg oszoltak meg.

Az I. félévben.

Előadatott a hittudományi karban 16 tantárgy: 9 rendes, 1 magán és 2 tanárhelyettes által.

A jog- és államtudományi karban 51 tantárgy: 20 rendes, 5 rendkívüli, 1 helyettes és 10 magántanár által.

Az orvosi karban 96 tantárgy: 19 rendes, 12 rendkívüli, 1 helyettes, 41 magántanár által.

A bölcsészeti karban 157 tantárgy: 30 rendes, 7 rendkívüli, 2 helyettes, 23 magántanár és 4 tanító által.

A II. félévben.

A hittudományi karban 29 tantárgy: 9 rendes, 1 magán és 2 tanárhelyettes által.

A jog- és államtudományi karban 52 tantárgy: 19 rendes, 5 rendkívüli, 1 helyettes és 10 magántanár által.

Az orvosi karban 86 tantárgy: 19 rendes, 12 rendkívüli, 1 helyettes és 41 magántanár által.

A bölcsészeti karban 163 tantárgy: 30 rendes, 7 rendkívüli, 2 helyettes, 23 magántanár és 4 tanító által.

Ezen kívül az orvosi karban alkalmazva

volt 37 tanársegéd, 21 műtőnövendék és 55 gyakornok, a bölcsészeti 13 tanársegéd.

Az elhalálozások érzékeny veszteséggel sujtották egyetemünket a lefolyt tanév alatt, u. i.:

ezen sorát a külföldi tudományos világ által is méltányolt kiváló agg tudós és tanár Dr. WENZEL GUSZTÁV az egyetemi tanárok nestora nyitotta meg, kit a kötelék — mely őt egyetemünkhez 50 évig fűzte — még nyugdíjaztatása után is szorosan fogva tartott.

Őt követte a halálban a politikai tudományok jeles tanára, volt kir. magyar pénzügyminister, a még végrendelkezése által is feledhetlen emberbarát Dr. KERKAPOLY KÁROLY.

Alig kezdett ezen érzékeny veszteségek ütötte seb hegedni, már ismét megkonduult egyetemünk templomának harangja, hogy újabb veszteségét hirdesse tudományos férfiainknak, u. i.:

Dr. LUMNITZER SÁNDOR a külföld előtt is ismert jeles sebész-tanár, egyetemünk mély fájdalmára végezte be emberi pályafutását; őt követte nem sokára BUDENZ JÓZSEF, a szerény tudós, ki külföldről származva hozzánk, nemcsak nyelvünket sajátította el, hanem megalapítója és lelkes tanárművelője volt az ugor és altaji összehasonlító nyelvészetnek.

Mindeme nagy veszteségeket kellőleg fogják a maguk helyén tanszéki utódaik méltányolni.

Veszteségeink közé számíthatjuk — szerencsére nem a halál révén — Dr. KAUTZ GYULÁT, a nemzetgazdaságtan és politikai tudományoknak jeles tanárát és kiváló művelőjét, kit 30 éven túl

tartott tanári működése után, Ő cs. és apost. kir. Felsége az osztrák-magyar birodalmi nemzeti banknak főkormányzói állására hívott meg, ki ennek folytán egyetemünktől végkép megvált és mint tanár állandó nyugalomba helyeztetett.

Dr. SALAMON FERENCZ, ny. r. tanár, a f. tanév II-ik felében egészségi okokból az előadások tartásától felmentetett.

Az üresedésben levő franczia irodalom és nyelvészeti tanszékre pályázat hirdettetett, azonban ennek betöltése nem ajánltatott s helyettesítésével továbbra is dr. MAYR AURÉL tanár bízott meg.

A tanév II-ik felében a megüresedett politikai tanszéket dr. FÖLDES BÉLA ny. r. tanár helyettesként látta el.

A szintén üresedésben volt II. sebészeti tanszék pedig dr. NAVRATIL IMRE ny. rk. tanárra, mint helyettesre bízott.

Dr. SCHNIERER ALADÁR, ny. r. tanár, egészségi okokból a f. tanév II. felében az előadások tartásától felmentetett.

Az archaeologiai előadások helyettesként dr. PASTEINER GYULA r. tanárra bízott.

Az üresedésben levő II-ik sebészeti tanszék betöltése iránt felterjesztés történt.

Az ó-kori egyetemes-történelem tanszékére pályázat hirdettetett.

Dr. CONCHA Győző a kolozsvári tud. egyetemen ny. r. tanár, egyetemünkre Ő cs. és ap. kir. Felsége által a politikai tudományok ny. r. tanárává neveztetett.

Ő cs. és ap. kir. Felsége megengedni méltóztatott, hogy dr. FÖLDES BÉLA a nemzetgazdaságtan és pénzügytan tanszékére áthelyeztessék.

Dr. HAMPEL JÓZSEF, rk. tanár a régiség és éremtani tanszékre ny. r. tanárrá neveztetett.

Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMILT Ő cs. és ap. kir. Felsége a törvényszéki elmekór és lélektan ny. rk. tanárává méltóztatott kinevezni.

Dr. SCHWIMMER ERNŐ Ő cs. és ap. kir. Felsége által a bőr- és bujakórtan ny. rk. tanárává neveztetett.

Dr. BÓKAI JÁNOS a gyermekgyógyászat m. tanárának Ő cs. és ap. kir. Felsége által a ny. rk. tanári cím és jelleg adományoztatott.

Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF, m. tanárnak Ő cs. és ap. kir. Felsége a ny. rk. tanári cím- és jelleget adományozta.

Dr. KORÁNYI SÁNDOR tanársegéd az állatorvosi akadémián, a szövettan helyettes tanárává.

Egervári POTEKIN ÖDÖN az egyetemi könyvtárban III. oszt. tisztte neveztetett.

A vasárnapi munkaszünet ügyében szervezett bizottság tagjává egyetemünk részéről dr. PULSZKY ÁGOST ny. r. tanár választatott meg.

Megválasztattak országgyűlési képviselővé:

Dr. LÁNG LAJOS,
Dr. PULSZKY ÁGOST,
Dr. SÁGHY GYULA,
Dr. WCLASSICS GYULA,
Dr. ANTAL GYULA

ny. r. jogkari tanárok.

A m. tud. akademiába:

Dr. BÁRÓ EÖTVÖS LORÁND,

a m. t. akadémia elnökévé;

a) *rendes tagul*:

LÁNG LAJOS,
HEINRICH GUSZTÁV,
WLIASSICS GYULA,
HAMPEL JÓZSEF,
GOLDZIHER IGNÁCZ, —

b) *levelező tagul*:

TÖRÖK AURÉL,
MÁRKI SÁNDOR,
ASBÓTH OSZKÁR,
ALEXANDER BERNÁT,
FRÖHLICH RÓBERT,
CSENGERY JÁNOS.

Kinevezettek:

Dr. KORÁNYI FRIGYES, ny. r. tanár a főrendi-ház tagjává és az orsz. közegészségügyi tanács elnökévé, és dr. BÓKAI JÁNOS ny. rk., valamint dr. LIEBERMANN LEO m. tanár ugyanazon tanács tagjaivá.

Dr. SZABÓ DÉNES m. tanár, a kolozsvári egyetemen a szülészet és nőgyógyászat ny. rendes tanárává;

Dr. MÁRKI SÁNDOR m. tanár ugyanazon egyetemen az egyet. történelmi tanszékre ny. r. tanárrá; és dr. UDRÁNSZKY LÁSZLÓ m. tanár ugyanoda az élettan ny. rendk. tanárává.

Dr. KMETY KÁROLY m. tanár, a pozsonyi kir. jogakademián a közig. jog és statisztika rendes tanárává.

Dr. FROMM PÁL bpesti gyakorló orvos.

Dr. TÖRÖK JÓZSEF orvos és tanár a debreczeni ref. főcollegiumban,

Dr. KUNEVALDER ZSIGMOND bpesti gyakorló orvos 50 évi áldásos működésük elismerésül jubilaris díszoklevéllel tiszteltettek meg.

BAYER ARNOLDNAK, az „Angyal“-hoz címzett gyógyszerár tulajdonosának, az egyetemi klinikák gyógyszer szállítója cím adományoztatott.

Magántanárokká képesítették:

1. *A jog- és államtudományi karban:* Dr. KOVÁTS GYULA a közgazdaságtanból.

2. *Az orvosi karban:* Dr. HIRSCHLER ÁGOSTON az emésztési szervek bántalmaiból.

Dr. ROTHMANN ARMIN a fogak kór- és gyógytanából.

Dr. DIRNER GUSZTÁV a nőgyógyászati műtéttanból.

Dr. HABERERN J. PÁL a csont és ízületi bántalmak műtéttanából.

Dr. BÁRSONY JÁNOS a szülészeti műtételek tanából.

3. *A bölcsészeti karban:* Dr. KUZSINSZKY BÁLINT a római művelődés történetből.

Dr. ISTVÁNFY GYULA a cryptogam növények morphológiájából és rendszertanából.

Dr. HARASZTI GYULA a modern francia irodalomból.

Dr. SIMONKAI LAJOS a növénygeographiából.

Dr. WANGEL JENŐ az összehasonlító szövet- és módszertanból.

A hallgatóság számát a következő adatok mutatják:

I. f é l é v.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve								Születésükre nézve				
	Rendes	Rendkívüli	Róm. kath.	Gör. kath.	Görög keleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izrael. vall.	Magyarorsz.	Horvát-tót-országi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar	82	4	64	22	—	—	—	—	—	—	80	6	—	—	86
Jogtudom. kar	1738	126	874	35	79	169	234	5	—	468	1842	8	10	4	1864
Orvostud. kar	929	68	278	14	16	82	84	3	—	520	973	4	18	2	997
Bölcsészeti kar	280	28	135	8	18	49	47	1	—	50	301	4	2	1	308
Összesen .	3029	226	1351	79	113	300	365	9	—	1038	3196	22	30	7	3255
Gyógyszer. f I. hallgató	—	92	57	1	2	8	17	—	—	7	91	1	—	—	92
Orvostud. f II. hallgató	—	117	75	—	3	12	13	—	—	14	115	—	—	2	117
Szülész-nők . .	—	86	61	1	1	9	14	—	—	9	83	—	3	—	86
Mindössze .															3550

A kimutatott rendes hallgatók között újonnan beiratkozott: hittanhallgató 29, joghallgató 618, orvostanhallgató 183, bölcsészettanhallgató 94; összesen: 924 egyén.

II. f é l é v.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve								Születésükre nézve				
	Rendes	Rendkívüli	Róm. kath.	Gör. kath.	Görög keleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izraelita	Magyarorsz.	Horvát-tót-országi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar	78	4	60	22	—	—	—	—	—	—	76	6	—	—	82
Jogtudom. kar	1544	123	770	31	64	147	198	4	—	453	1650	3	12	2	1667
Orvostud. kar	905	45	264	13	15	80	78	3	—	497	936	2	12	—	950
Bölcsészeti kar	278	27	139	7	16	50	43	1	—	49	301	1	2	1	305
Összesen .	2805	199	1233	73	95	277	319	8	—	999	2963	12	26	3	3004
Gyógyszer. f I. hallgató	—	87	50	1	2	8	18	—	—	8	87	—	—	—	87
Orvostud. f II. hallgató	—	101	63	1	2	10	9	—	—	16	99	—	2	—	101
Szülész-nők . .	—	67	40	—	1	6	10	—	—	10	66	—	1	—	67
Mindössze .															3259

A kimutatott rendes hallgatók között újonnan beiratkozott: hittanhallgató —, joghallgató 78, orvostanhallgató 11, bölcsészettanhallgató 16; összesen: 105 egyén.

Szigorlatok és egyéb vizsgálatok.

I. A hittudományi karban:

Doctori szigorlat	19
Rendes vizsgálat	269

II. A jog- és államtudományi karban:

Canonjogi szigorlat	4
Jogtudományi szigorlat	798
Államtudományi szigorlat	148
Pótszigorlat	291
Az I. alapvizsgálat száma volt	643
A II. alapvizsgálaté	573
Jogtudományi államvizsgálat	30
Államtudományi vizsgálat	52

III. Az orvosi karban:

Elővizsgálatra jelentkezett	533
Előszigorlatra	184
Első, második és harmadik orvosgyakorlati szigorlat volt	498
Gyógyszerészi szigorlat volt	215
Pótszigorlat és pótvizsgálat	494

IV. A bölcsészeti karban volt:

Bölcsészetdoctori szigorlat	29
Gyógyszerészeti szigorlat	145
Középtanodai tanárvizsgálat	192
Középtanodai tanári oklevelet nyert	28

Felavattattak a lefolyt tanévben:

Hittud. doctorrá	2
Canonjog doctorrá	2
Jogtudományi doctorrá	225
Államtudományi doctorrá	45
Egyetemes orvos-doctorrá	168
Bölcsészet doctorrá	36
Gyógysz. doctorrá	2

Ezen kívül kisebb fokozatot nyertek:

mint szülésmester	1
mint gyógyszerésmester	123
mint szülésznő	158

A tandíj elengedés ügyéről az alábbi táblázat ad részletezést.

Sorszám	Az egyes karkok és félévek megjelölése	Egész mentességet nyert hallgatók száma	Az egész mentések után elengedett tandíj összege	Fél tandíjmentességet nyert hallgatók száma	A félmentések után elengedett tandíj összege	Az elengedett összes tandíj
1	Hittani karnál II. félévben	.	30	.	.	30
2	Jogi karnál I. félévben	93	2790	25	375	5640
	" " II. "	68	2040	29	435	
3	Orvosi karnál I. félévben	24	720	73	1095	3645
	" " II. "	22	660	78	1170	
4	Bölcsészeti karnál I. félévben	81	2430	26	390	5085
	" " II. "	49	1470	53	795	
	Együtt . .	337	10140	284	4260	14400

Tandíj az 1891/2. tanév I. felében befolyt 93,950 frt.

" " " " II. " " 86,020 "

Összesen 179,970 frt.

Ezen tandíj után az állam javára eső 5%
8,998 frt 50 krt tesz ki.

Végbizonyítványt nyert

1. Hittanhallgató . . .	I.	1	II.	22
2. Joghallgató . . .	I.	135	II.	243
3. Orvostanhallgató . .	I.	38	II.	120
4. Bölcsészethallgató . .	I.	12	II.	20
Összesen	I.	186	II.	405

Távozási bizonyítványt nyert:

1. Hittanhallgató	I.	—	II.	—
2. Joghallgató	I.	22	II.	12
3. Orvostanhallgató . . .	I.	16	II.	5
4. Bölcsészethallgató . .	I.	10	II.	4
Összesen	I.	48	II.	21

A kiosztott ösztöndíjak összege
mindkét félévben:

1. A hittudományi karnál. . . .	2,000	frt.
2. Jogi	29,000	"
3. Orvosi	32,325	"
4. Bölcsészeti	14,151	"
Együtt	77,476	frt.

Ehhez járul még 30 díjazott gyakornok után 400 frtjával 12,000 frt, nemkülönben még a különböző egyetemi alapítványokból fedezett pályázati, szorgalmi díjak, valamint betegsegélyezések czimén kifizetett 9,900 frt, mihez képest az egyetemi hallgatók által élvezett segélyek a gyakornoki ösztöndíjakkal együtt 99,376 frt jelentékeny összegre rúgnak, ide nem számítva azon összegeket, miket a különböző egyetemi egyesületek segélyként osztottak ki saját egyesületi vagyonukból.

Az egyetemi egyesületeknek erre szolgáló alaptőkéje következő számokat mutatja fel:

A tudomány és műegyetem olvasó körének tőkéje	1.600	frt.
A joghallgatókat segítő egyesületé	52.800	"
Az orvostanhallgatókat segítő egyesületé	31.000	"
A bölcsészethallgatókat " "	5.500	"
A gyógyszerészhallgatókat segítő egyesületé . .	28.000	"
Kórházegylet	5.600	"
Összesen	124.500	frt.

I. Táblázat.

Az egyetemi könyvtár olvasótermét látogatók foglalkozási ág szerinti kimutatása 1891/2. tanévben.

	1891.				1892.						
	szept.	október	nov.	decz.	január	február	márcz.	április	május	júnus	
Jog- és államtudományi hallgató	517	172	101	36	31	51	28	9	7	9	961
Orvostanhallgató	195	107	63	18	16	39	14	1	1	1	455
Bölcsészettanhallgató .	108	38	16	5	3	14	8	1	3	1	197
Gyógyszerésztan-hallgató	9	8	3	3	1	3	27
Hittanhallgató	3	1	1	1	3	3	1	3	.	.	16
Műegyetemi hallgató . .	83	11	7	9	8	2	5	.	2	1	128
Közép- és szakiskolai tanuló	9	5	8	28	24	23	5	8	5	4	119
Állatorvostanhallgató .	.	1	2	2	2	1	.	1	1	.	10
Jog- és államtudományi szigorló	6	4	7	6	1	5	3	2	3	2	39
Orvostani szigorló . . .	10	16	10	3	6	8	3	.	3	.	59
Bölcsészeti szigorló
Ügyvédjelölt és joggyakornok	20	21	18	6	4	4	13	5	7	2	100
Tanár- és tanítójelölt . .	7	3	.	.	.	1	.	1	.	2	14
Magánzó	4	2	1	1	1	2	11
Hivatalnok	14	19	8	7	7	5	2	2	3	.	67
Hirlapíró és író	3	1	2	.	1	.	.	1	.	.	8
Tanár és tanító	5	7	2	4	4	1	4	2	1	2	32
Ügyvéd	3	1	1	2	1	1	2	.	.	.	11
Orvos	5	3	5	.	1	2	1	.	.	.	17
Lelkész	1	1
Katonatiszt
Kereskedő
Mérnök	5	1	2	1	1	1	11
Művész	6	.	1	1	1	.	1	.	.	.	10
Vegyész	1	.	1	2
Műiparos	1	2	.	2	5
Gazdász	1	.	.	.	1
Összesen	1013	422	261	134	118	166	91	36	36	24	2301

E 2301 látogatási jogosultsággal bíró olvasó 34822 izben vette igénybe az olvasótermet és itt 41322 művet használt. Az erre vonatkozó részletes kimutatás a II. táblázatban foglaltatik.

II. Táblázat.

Az egyetemi könyvtár forgalma 1891/2. tanévben.

Hónap	Olvasók összege	A használt művek szakok szerint										A használt művek összege
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.		
		Hittud.	Jogtud.	Államtud.	Orvostud.	Mathem. és természettud.	Bölcsész- és neveléstud.	Történelmi és földrajzi tud.	Nyelvészet és irodalom	Egyet. encycl. és vegyesek		
1891												
Septemb.	2340	7	736	132	654	216	49	338	294	102	2528	
Október	5893	21	1977	372	1084	464	194	963	776	300	6106	
Novemb.	5057	10	2337	360	1260	378	155	753	698	422	6373	
Deczemb.	4778	18	1327	248	1259	489	150	533	564	362	4950	
1892												
Január	3718	14	1335	257	1357	457	161	607	579	392	5159	
Február	3122	4	1178	374	1641	517	89	650	540	400	5493	
Márczius	4445	8	1212	254	1359	413	75	540	668	301	4830	
Április	1988	29	710	113	486	151	61	226	201	160	2137	
Május	2440	29	841	145	580	196	47	325	272	189	2624	
Junius	1044	14	437	73	188	59	32	116	93	110	1122	
Összeg	34122	154	12190	22328	9868	3340	968	5051	4685	2738	41322	

Az olvasóterem junius 15-től kezdve szept. 15-ig zárva volt.
Házon kívül 1434 kikölcsönző 3450 művet használt.

Egyetemünk a lefolyt tanévben új int. épülettel nem gazdagodott. Még mindig sajnosan nélkülözzük a központi épület homlokzatát, a mely az aulát és egyéb hivatalos helyiségeket foglalandja magában, úgy, hogy egyetemi ünnepélyeinkkel még mindig vendégként kell elhelyezkednünk, mely készséges vendéglátásért a fővárosnak hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Az egyetemnek a folyó évi személyi és dologi kiadásai tettek 726.079 forintot, melyhez az egyetemi alap jövedelme 233.450 forinttal járult.

Továbbá:

A II. szül. klinika kéményének javítására 108 forint 75 krajár.

A kórboncztni intézet javítására 1400 forint fordíttatott.

Az egyetemi kör bérhelyiségének költségeire rendkívüli segélykép 300 forint.

Az ebdüh elleni gyógy mód kísérleti költségeire 1667 forint.

A klinikák laboratoriumi költségeinek fedezésére 1200 forint.

Az I. és II. boncztni intézet tud. felszerelésére egyenkint 1500 forint; az elmekórtani tanárnak kocsi-átalány czímén 500 forint engedélyeztetett.

A természettani és növénytani intézetek további tudományos felszerelésére egyenkint 6000 forint utalványoztatott.

Néhai WENZEL GUSZTÁV családjának temetési költségek fedezéseül 500 forint engedélyeztetett.

A koronázási jubileum költségeire 2141 forint utalványoztatott.

Külföldre szóló segélyek:

Dr. RICHTER ALADÁR gymn. tanárjelölt részére tanulmányainak külföldön való gyarapítására 1000 frt utalványoztatott.

Dr. FRANK ÖDÖNNEK tanulmányi uti segélyül 300 frt engedélyeztetett.

Dr. BÄCKER JÓZSEFNEK orvosi tanulmányainak bővítése szempontjából külföldi egyetemek látogatására 1000 frt ösztöndíj adományoztatott.

Dr. KAJUCH MÁRTONNAK hasonló czélból szintén 1000 frt.

A Schordán-féle 1000 frtos és Bene-féle 825 frtos utazási ösztöndíjak szintén kiadattak.

Jutalomdíjak és segélyek.

Dr. LENGYEL BÉLA tanár részére az egyetemi ásványvíz vegyelemző intézet vezetéseért 1000 frt jutalomdíj engedélyeztetett.

Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár a jogi karban megtartott közegészségtani előadásokért 300 frt tiszteletdíjban részesült.

Dr. CSAPODI ISTVÁN m. tanár részére a bölcs. karban tartott közegészségtani előadásokért 300 frt tiszteletdíj utalványoztatott.

Gr. VAY LAJOS egyetemi vivómester 400 frt segélyben részesült.

Néhai Dr. WENZEL GUSZTÁV örököseinek a bányajognak a bold. által lett előadásaiért 136 frt engedélyeztetett.

Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD tanár a magyar művelődéstörténet előadásaért 400 frt tiszteletdíjat nyert.

Dr. MAYR AURÉL tanár részére tanulmányi útra 200 frt.

Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF részére a fogászati klinika vezetéseért 1000 frt jutalom.

Dr. MORAVCSIK ERNŐ részére 300 frt utazási díj engedélyeztetett.

Dr. FAYER LÁSZLÓ rk. tanár 1500 frt jutalomban részesült.

A hittudománykari két tanulmányi felügyelő tiszteletdíja a papnövendékek egyetemi tanulmányaik érdekében, egyenkint évi 600 frtra emeltetett.

EGAN JAMES angol nyelvtanító 150 frtnyi jutalomdíjat nyert.

JANKOVICH ANTAL könyvtári kisegítő tisztnek 200 frt segélyt adatott.

Vörös Ákos 80 frt, Fácsonyi Gyula 50 frt, Kustár Sándor 50 frt, Erős József 50 frt, Stifter József 40 frt és Szabó János 30 frt segélyt nyertek.

Fehér Gyula nyug. egyetemi irnok két ízben 100—100 frt segélyt nyert.

Leitner Ferencz jogkari irnok 100, Deim István könyvtári kapus 40, Nagy Pál szolgál 30 frtnyi segélyben részesültek.

Matulányi Béla díjnok 40, Szabó Zsigmond, Koleszár Sámuel és Bali István szolgálak egyenkint 30 frt segélyben részesültek.

Majoros Imre könyvtári szolgál 50 frt segélyben részesült.

Kubovszky Lajos, Prazenka Márton és Pollák János szolgálak egyenkint 30 frt segélyben részesültek.

Az egyetemi tanács a rendelkezési alapból MANDÁK DEZSŐ quaestornak 300, VÖRÖS ÁKOS ellenőrnek 200, KUTTÁR SÁNDOR díjnoknak 100, a joghallgató segítőegyletnek 150, az orvosinak 150, a bölcsészetinek 200, a gyógyszerészetinek 100, a kórház-egyletnek 100 frtnyi segílyt engedélyezett.

A felvidéki inségesek részére a tanács 100 frtot szavazott meg.

Ő cs. és ap. kir. Felsége az egyetemi tanács felterjesztésére, néhai WENZEL GUSZTÁV 3 árvájának — bár a szabályszerű koron túl vannak — három évre egyenkint 100 frt kegydíjat kegyeskedett engedélyezni.

Az ügyvitel tárgyaiból még a következők említenők fel.

Felterjesztést intézett az egyetemi tanács a rendkívüli tanári cím és jelleg adományozásának szabályozása ügyében.

A nm. vallás- és közoktatási miniszternek rendeletére az egyetem gazdasági ügyeinek vitelére egy bizottság léttetett.

A klinikával egybekötött fogászati tanítás életbeléptetett és ennek vezetésével dr. ÁRKÖVY JÓZSEF m. tanár bizatott meg.

Felterjesztést intézett a tanács a karok meghallgatásával a m. tanárok által benyújtott memorandum ügyében.

Nemkülönben felterjesztést intézett az egyetemi hatóságok szervezete ügyében;

továbbá az egyetemi tanársegédek által kért szolgálati idejüknek esetleg állami szolgálatba leendő beszámítása iránt.

A folyó tanévben léptetett életbe a promotiók új módosítása és a „tudor“ szónak a „doctor“-rál helyettesítése.

A vizsgálatok és bizonyítványok körül tapasztalt visszaélések megakadályozása iránt szintén intézkedett a tanács.

Az egyetemi könyvtárnak jobb és czélszerűbb kihasználása ügyében az egyetemi tanács új szabályzatot dolgozott ki.

Tárgyalta a tanács a magyarországi balnaeologiai egyesületnek, valamint a magyarországi gyógyszerész egyletnek a tápszerek, élvezeti czikkek és italok vizsgálatára vonatkozó kérvényeit.

Egy előfordult eset alkalmából értesíti a közoktatási minister úr a tanácsot, miszerint a bábaklevelek a monarchia mindkét felében kölcsönösen egyenértékűek.

Megengedte a közoktatási minister úr, hogy az ásványtan, az orvos- és gyógyszer-tan hallgatóinak további intézkedésig együttesen adassék elő, továbbá, hogy az üvegtechnikai műhelyt a műegyetembe kebelezni rendeli és ennek hatósága alá helyezi.

Az egyetemen kezelt alapítványok annyiban gyarapodtak, hogy a dr. SCHULEK VILMOS 18⁹⁰/₉₁. tanévi Rector által initiált kórházegylet javára Ő cs. és ap. kir. Felsége magánpénztárából 300 ftot méltóztatott legk. adományozni, továbbá

Dr. SCHULEK VILMOSNÉ szül. Fuchs Melanie úrhölgy az egyetemi kórházegylet javára 2000 ftos alapítványt tett.

A nm. vallás és közokt. minister úr a tanács

felterjesztésére megengedte, hogy az egyetemi kórházegylet javára, minden egyetemi hallgató félélévenként a beiratás alkalmával 50 kr. díjat fizessen.

Részt vett az egyetemi tanács a lefolyt tanévben is mindazon udvari, egyházi, katonai és polgári ünnepélyekben, melyek az egyetem székhelyén a mondott idő alatt előfordultak.

Ő felsége megkoronáztatásának 25 éves jubileuma alkalmából a tanács hódolatát a Minister úr Ő excja útján mutatta be. A bevonulásban részt vett, valamint az általános kivilágításban is.

GR. CSÁKY ALBIN minister úr Ő excjához az őt ért családi gyász alkalmából az egyetemi tanács részvétiratot intézett.

A hg. Primáshoz kineveztetése alkalmából a tanács üdvözlő iratot küldött.

A dublini egyetem háromszázados fennállásának megünneplésére egyetemünk is meghivatván, egyetemünk üdvözlétét ennek képviselőjében DR. BEÖTHY ZSOLT bölcsk. dékán nyújtotta át, kihez még VÁMBÉRY ÁRMIN ny. r. tanár csatlakozott.

DR. MORAVCSIK ERNŐ rk. tanár a Brüsszelben tartott embertani congressuson a közokt. ministerium képviselőjével bizatott meg.

Ezzel számot adtam az 189^{1/2}. tanév főbb mozzanatairól. Felsoroltam, a mit számokban és kifejezésekben előadni lehet.
